Частична предварителна оценка на въздействието

Институция: Министерство на образованието и науката	**Нормативен акт:** Проект на Постановление на Министерския съвет за преобразуване на Институт за устойчив преход и развитие (ИУПР) в структурата на Тракийския университет - Стара Загора в Институт за устойчив преход и развитие (ИУПР) като самостоятелно юридическо лице в структурата на Тракийския университет - Стара Загора.
◉ Не е включен в законодателна/оперативна програма на Министерския съвет	○ Включен е в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за: ……
Лице за контакт: Росица Колева, директор на дирекция „Висше образование“ в Министерството на образованието и науката	**Телефон и ел. поща:** тел.: 02 9217 616 e-mail: rosi.koleva@mon.bg

1. **Проблем/проблеми за решаване:**

Проблем: „Участието на Институт за устойчив преход и развитие (ИУПР) в национални, европейски и международни програми и проекти налага преобразуването му като самостоятелно юридическо лице.“

1.1. Кратко опишете проблема/проблемите и причините за неговото/тяхното възникване. По възможност посочете числови стойности.

С Постановление № 54 на Министерския съвет от 18 февруари 2021 г., на основание чл. 9, ал. 3, т. 3 от Закона за висшето образование, е открит Институт за устойчив преход и развитие (ИУПР) като основно звено в структурата на Тракийския университет - Стара Загора.

Институтът осъществява научноизследователска, иновационна, експертна и образователна дейност, насочена към подпомагане на устойчивото развитие, нисковъглеродния преход и развитието на чистите енергийни технологии. Дейността му е съсредоточена върху разработването на научни решения, иновации и политики, свързани със справедливия енергиен преход, развитието на водородните технологии, обучението и преквалификацията на човешките ресурси, както и развитието на регионите, засегнати от трансформацията на въгледобивната индустрия.

ИУПР е координатор на проекта **H2START**, изпълняван по програма „Хоризонт Европа“, чиято цел е изграждането на Център за върхови постижения в областта на чистите водородни технологии в Стара Загора. Проектът е с приблизителна стойност **30 млн. евро** и предвижда изграждане на съвременна научна инфраструктура, високотехнологични лаборатории и развитие на водородна долина в региона.

Освен проекта H2START Институтът участва активно в редица национални и международни инициативи, свързани със справедливия енергиен преход, разработването на политики за развитие на регионите в преход, научни изследвания, обучение и квалификация на специалисти.

Практическото участие на Института в редица европейски програми и международни инициативи предполага наличието на самостоятелна юридическа правосубектност, позволяваща по-голяма организационна, административна и финансова автономност.

Към настоящия момент ИУПР представлява основно звено на Тракийския университет - Стара Загора и не е обособен като самостоятелно юридическо лице.

Липсата на самостоятелен статут създава практически затруднения при изпълнението на функции на координатор по международни проекти, управлението на финансовите средства, развитието на международни партньорства, реализирането на научноизследователски програми и осигуряването на необходимата институционална автономност.

Предложението за преобразуването е направено от ректора на Тракийския университет - Стара Загора въз основа на решение на Академичния съвет (Протокол № 27 от 28.01.2026 г.).

Правната рамка относно установения проблем включва:

- чл. 26б, ал. 1 от Закона за висшето образование;
- чл. 26б, ал. 4 от Закона за висшето образование;
- чл. 26б, ал. 6 от Закона за висшето образование;
- чл. 9, ал. 3, т. 3, буква „а“ от Закона за висшето образование;
- чл. 30, ал. 1, т. 3 от Закона за висшето образование;
- чл. 10, ал. 2 от Закона за висшето образование;
- чл. 47 от Закона за насърчаване на научните изследвания и иновациите.

1.2. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Не.

Преобразуването на институт като самостоятелно юридическо лице в структурата на държавно висше училище може да бъде извършено единствено чрез акт на Министерския съвет по предложение на Академичния съвет на висшето училище съгласно чл. 26б, ал. 4 и чл. 9, ал. 3, т. 3 от Закона за висшето образование.

Организационни или технологични мерки не могат да заместят предвидения в закона ред.

1.3. Посочете защо действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема/проблемите.

Действащото законодателство изисква структурните промени във висшите училища да се извършват с акт на Министерския съвет.

Следователно липсва правна възможност Институтът да бъде обособен като самостоятелно юридическо лице чрез вътрешен акт на университета или чрез административна реорганизация.

1.4. Посочете задължителните действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове от правото на ЕС.

Неприложимо.

1.5. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи за изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Не са извършвани последващи оценки на нормативния акт.

2. Цели:

2.1 Основна цел

Създаване на необходимите правни предпоставки за преобразуването и функционирането на Институт за устойчив преход и развитие като самостоятелно юридическо лице в структурата на Тракийския университет - Стара Загора.

2.2 Специфични цели

- осигуряване на по-висока организационна, административна и финансова автономност на Института;
- създаване на условия за ефективно участие в европейски и международни научноизследователски програми и проекти;
- подпомагане развитието на Центъра за върхови постижения по чисти водородни технологии;
- насърчаване на научните изследвания, иновациите и технологичния трансфер;
- подпомагане на процесите по справедлив енергиен преход и нисковъглеродно развитие;
- подобряване взаимодействието между научната общност, бизнеса, държавните институции и местните власти;
- развитие на научноизследователската инфраструктура и международното сътрудничество.

Постигането на целите се предвижда непосредствено след влизане в сила на постановлението на Министерския съвет.

Посочете определените цели за решаване на проблема/проблемите, по възможно най-конкретен и измерим начин, включително индикативен график за тяхното постигане. Целите е необходимо да са насочени към решаването на проблема/проблемите и да съответстват на действащите стратегически документи.

3. Заинтересовани страни:

Пряко заинтересовани

- Институт за устойчив преход и развитие;
- академичният състав, изследователите, експертите и служителите на Института; Тракийският университет - Стара Загора;
- студентите и докторантите, обучавани в направленията, свързани с дейността на Института.

Косвено заинтересовани

- Министерството на образованието и науката;
- Министерството на енергетиката;
- държавните и общинските органи;
- научните организации и висшите училища;
- предприятията от енергийния сектор;
- малките и средните предприятия;
- работодателските организации;
- синдикалните организации;
- международните партньори по научноизследователски проекти;
- Европейската инвестиционна банка и други международни финансови институции;
- гражданите и обществото като крайни ползватели на резултатите от научноизследователската и иновационната дейност.

Посочете всички потенциални заинтересовани страни/групи заинтересовани страни (в рамките на процеса по извършване на частичната предварителна частична оценка на въздействието и/или при обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове), върху които предложенията ще окажат пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи/общини и др.).

4. Варианти на действие. Анализ на въздействията:

4.1. По проблем 1

Вариант 1: „Без действие“

Описание:

Не се приема проектът на Постановление на Министерския съвет за преобразуване на Институт за устойчив преход и развитие (ИУПР) като самостоятелно юридическо лице в структурата на Тракийския университет - Стара Загора.

Институтът продължава да функционира като основно звено в структурата на университета без самостоятелна юридическа правосубектност.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Не се налагат организационни промени в дейността на университета.

Не се извършват промени в структурата на управление и вътрешната организация на Института.

Не се създават нови административни механизми.

Посочените въздействия не предполагат извършването на финансови разходи и ангажиране на човешки ресурси.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Запазването на настоящото положение не позволява създаването на необходимата организационна самостоятелност за развитие на Института.

Ограничават се възможностите за по-ефективно управление на научноизследователски и иновационни проекти с международно участие.

Създават се предпоставки за затруднения при изпълнението на функциите на Института като координатор по международни научни програми, включително по проекта H2START.

Ограничават се възможностите за развитие на Центъра за върхови постижения в областта на чистите водородни технологии.

Намалява се потенциалът за привличане на нови международни партньори, инвестиции и научноизследователски проекти.

Запазва се по-ниска степен на административна и финансова самостоятелност при изпълнение на научноизследователската дейност.

Не се използва в пълна степен потенциалът на Института за подпомагане на справедливия енергиен преход, внедряването на иновации и развитието на нисковъглеродна икономика.

Специфични въздействия

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Не се очакват преки въздействия.

Непряко се ограничават възможностите за сътрудничество между Института и предприятията при разработването и внедряването на иновативни технологии и резултати от научни изследвания.

Административна тежест:

Не се променя.

При липса на нормативна промяна не се създават условия за организационно развитие на Института като национален център за научни изследвания и иновации в областта на устойчивия енергиен преход.

Въпреки че дейността на Института ще продължи, възможностите за участие в големи международни инициативи, привличане на инвестиции и развитие на научната инфраструктура остават ограничени.

Положителните ефекти от този вариант са ограничени единствено до запазване на действащото организационно положение.

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 2 „Приемане на Постановление на Министерския съвет за преобразуване на Институт за устойчив преход и развитие (ИУПР) като самостоятелно юридическо лице в структурата на Тракийския университет - Стара Загора“

Описание:

Приема се проектът на Постановление на Министерския съвет.

Институтът се преобразува като самостоятелно юридическо лице в структурата на Тракийския университет - Стара Загора при запазване на академичната му принадлежност към университета.

Създават се условия за самостоятелно управление на научноизследователската дейност, участие в национални и международни проекти, развитие на научната инфраструктура и устойчиво институционално развитие.

Положителни (икономически, социални и екологични) въздействия:

Създават се необходимите правни предпоставки за организационна, административна и финансова самостоятелност на Института.

Подобрява се капацитетът за участие в европейски и международни научноизследователски програми.

Осигуряват се по-добри условия за изпълнение на проекта H2START и изграждането на Център за върхови постижения в областта на чистите водородни технологии.

Повишава се конкурентоспособността на Тракийския университет - Стара Загора в националното и европейското научно пространство.

Подобрява се взаимодействието между висшето образование, научните организации, бизнеса, държавните институции и местната власт.

Създават се условия за привличане на инвестиции, развитие на високотехнологични лаборатории и внедряване на иновации.

Подобрява се качеството на научните изследвания и възможностите за технологичен трансфер.

Разширяват се възможностите за обучение, квалификация и преквалификация на кадри в областта на енергийния преход.

Подпомага се изпълнението на националните политики за устойчиво развитие, декарбонизация и нисковъглеродна икономика.

Създават се предпоставки за социално-икономическо развитие на региона на Стара Загора и комплекса „Марица-изток“.

Повишава се капацитетът за международно сътрудничество и участие в научни мрежи.

Отрицателни въздействия:

Не се очакват съществени отрицателни икономически, социални или екологични въздействия.

В краткосрочен план могат да възникнат организационни дейности, свързани с преобразуването и адаптирането на вътрешните административни процеси.

Тези въздействия са временни и не оказват съществено влияние върху дейността на университета или Института.

Специфични въздействия

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Предвиждат се положителни косвени въздействия.

Разширяват се възможностите за съвместни научноизследователски проекти, технологичен трансфер, иновации, експертно-консултантска дейност и внедряване на нови технологии.

Подобрява се достъпът на предприятията до научна експертиза и високотехнологична инфраструктура.

Административна тежест:

Не се създава допълнителна административна тежест за гражданите и бизнеса.

Не се въвеждат нови административни режими, разрешителни, регистрации или такси.

Организационните промени засягат единствено вътрешната структура на държавното висше училище.

Очакваните положителни въздействия са значителни.

Преобразуването ще позволи устойчиво институционално развитие на Института и ще създаде условия за по-ефективно управление на научноизследователската и иновационната дейност.

Предвидената организационна самостоятелност ще подобри възможностите за участие в европейски програми, привличане на външно финансиране, развитие на международни партньорства и изграждане на научна инфраструктура.

Не се очакват отрицателни последици за държавния бюджет, бизнеса, гражданите или околната среда. За предложения проект на акт не са необходими допълнителни финансови средства и не се предвиждат допълнителни финансови разходи, което не води до въздействие върху държавния бюджет.

В резултат на преобразуването ще бъде повишен приносът на Института към изпълнението на националните и европейските политики в областта на научните изследвания, иновациите, енергийния преход и устойчивото развитие.

С оглед на очакваните резултати Вариант 2 е значително по-ефективен, по-ефикасен и по-съгласуван с действащите стратегически документи и държавната политика в областта на висшето образование, научните изследвания и иновациите.

(въздействията върху малките и средните предприятия; административна тежест)

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Вариант 3 „Нерегулативна намеса“

В конкретния случай не са налице алтернативни възможности за нерегулаторни мерки. Този вариант е неприложим, тъй като решаването на проблема е възможно единствено чрез приемане на постановление на МС, който е компетентен орган да открива, **преобразува** и закрива факултети, **институти**, филиали и колежи, както и териториално изнесени звена и поделения в чужбина.

Малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.) (въздействията върху малките и средните предприятия; административна тежест)

5. Сравняване на вариантите:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

1.1. Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите им положителни и отрицателни въздействия.

1.2. Посочете степента, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите:

ефективност, чрез която се измерва степента, до която вариантите постигат целите на предложението;

ефикасност, която отразява степента, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;

съгласуваност, която показва степента, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.

		Вариант 1 „Без действие“	**Вариант 2**
Ефективност	**Цел:** Създаване на възможност за участие на Институт „Големи данни в полза на интелигентно общество“ в	3	1

		програми и проекти, по които се изисква обособяването му като самостоятелно юридическо лице.		
	Ефикасност	**Цел:** Създаване на възможност за участие на Институт „Големи данни в полза на интелигентно общество“ в програми и проекти, по които се изисква обособяването му като самостоятелно юридическо лице.	3	1
	Съгласуваност	**Цел:** Създаване на възможност за участие на Институт „Големи данни в полза на интелигентно общество“ в програми и проекти, по които се изисква обособяването му като самостоятелно юридическо лице.	3	1

6. Избор на препоръчителен вариант:

Вариант 2 „Инициатива за регулаторни мерки с приемане на Постановление на Министерския съвет за преобразуване на Институт за устойчив преход и развитие (ИУПР) в структурата на Тракийския университет - Стара Загора в Институт за устойчив преход и развитие (ИУПР) като самостоятелно юридическо лице в структурата на Тракийския университет - Стара Загора.

Аргументите за това са свързани със следното:

1. Вариант 2 се отличава с най-висока степен на ефективност, във връзка с неговата целесъобразност и с най-висок потенциал за постигане на целите.

2. Вариант 2 се характеризира с най-висока степен на ефикасност сред идентифицираните варианти на действие с оглед на ефекта за заинтересованите страни и за обществото.

3. Вариант 2 съдържа най-голям потенциал за изпълнение на държавната политика, насочена към развитие висшето образование и науката.

Посочете препоръчителните варианти за решаване на поставения проблем/проблеми.

6.1. Промяна в административната тежест за физическите и юридическите лица от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

○ Ще се увеличи

○ Ще се намали

◉ Няма ефект

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант за решаване на всеки проблем.

1.2. Ако се предвижда въвеждането на такса, представете образуването на нейния размер съгласно Методиката по чл. 7а от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

6.2. Създават ли се нови/засягат ли се съществуващи регулаторни режими и услуги от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

○ Да

◉ Не

Прилагането на Вариант 2 няма да засегне съществуващи регулаторни режими и услуги.

1.1. Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на избрания вариант.

1.2. В случай че се предвижда създаване нов регулаторен режим, посочете неговия вид (за стопанска дейност: лицензионен, регистрационен; за отделна стелка или действие: разрешителен, уведомителен; удостоверителен и по какъв начин това съответства с постигането на целите).

1.3. Мотивирайте създаването на новия регулаторен режим съгласно изискванията на чл. 3, ал. 4 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

1.4. Посочете предложените нови регулаторни режими отговарят ли на изискванията на чл. 10 – 12 от Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.5. Посочете изпълнено ли е изискването на § 2 от Допълнителните разпоредби на Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.6. В случай че се изменят регулаторни режими или административни услуги, посочете промяната.

6.3. Създават ли се нови регистри от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

○ Да

◉ Не

Прилагането на Вариант 2 няма да засегне съществуващи регулаторни режими и услуги.

Когато отговорът е „Да“, посочете регистрите, които се създават и по какъв начин те ще бъдат интегрирани в общата регистрова инфраструктура.

6.4. По какъв начин препоръчителният вариант въздейства върху микро-, малките и средните предприятия (МСП) (включително по отделните проблеми)?

○ Актът засяга пряко МСП

◉ Актът не засяга МСП

Въздействието върху МСП е описан в съответните раздели.

Прилагането на препоръчителния вариант се очаква да окаже **положително косвено въздействие** върху микро-, малките и средните предприятия.

Преобразуването на Институт за устойчив преход и развитие (ИУПР) като самостоятелно юридическо лице ще повиши капацитета му за участие в национални, европейски и международни научноизследователски и иновационни програми, както и за развитие на сътрудничество с предприятията. Това ще създаде по-добри условия за трансфер на знания и технологии, разработване и внедряване на иновативни решения, предоставяне на експертни и консултантски услуги и реализиране на съвместни научноизследователски проекти.

Очаква се институтът да подпомага предприятията, включително МСП, при внедряването на нисковъглеродни технологии, развитието на водородната икономика, повишаването на енергийната ефективност и изграждането на иновационен капацитет в регионите, засегнати от енергийния преход.

С приемането на проекта **не се въвеждат нови административни задължения, регулаторни режими, разрешителни, регистрации или такси** за микро-, малките и средните предприятия и не се увеличава административната тежест за тях.

Изборът следва да е съотносим с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант.

6.5. Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

Не са налице потенциални рискове от прилагането на Вариант 2.

Посочете възможните рискове от прилагането на препоръчителния вариант, различни от отрицателните въздействия, напр. възникване на съдебни спорове и др.

7. Консултации:

○ Проведени са консултации

Посочете основните заинтересовани страни, с които са проведени консултации. Посочете резултатите от консултациите, включително на ниво ЕС: спорни въпроси, многократно поставяни въпроси и др.

◉ Предстоят обществени консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове

Провеждането на обществени консултации ще се осъществява по чл. 26 от Закона за нормативните актове за срок от 30 дни.

Обобщете най-важните въпроси за обществени консултации. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.

8. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

○ Да

◉ Не

Приемането на нормативния акт не произтича от правото на Европейския съюз.

1.1. Посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 6.2 и 6.3, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

1.2. Изборът трябва да съответства на посоченото в раздел 1, съгласно неговата т. 1.5.

9. Изисква ли се извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици?

○ Да

◉ Не

Мотиви:

Предложеният проект на Постановление на Министерския съвет урежда преобразуването на Институт за устойчив преход и развитие (ИУПР) като самостоятелно юридическо лице в структурата на Тракийския университет - Стара Загора, без да въвежда нови обществени отношения, регулаторни режими или административни тежести за гражданите и бизнеса.

Проектът не предвижда допълнителни разходи за държавния бюджет, не оказва съществено въздействие върху конкуренцията, пазара на труда, околната среда или социално-икономическите отношения и не поражда значителни последици по смисъла на чл. 20, ал. 3, т. 2 от Закона за нормативните актове.

Очакваните въздействия са предимно организационни и са ограничени до усъвършенстване на правния статут и управлението на Института, поради което **не се налага извършването на цялостна предварителна оценка на въздействието**.

(преценка съгласно чл. 20, ал. 3, т. 2 от Закона за нормативните актове)

10. Приложения:

Приложете необходимата допълнителна информация и документи.

11. Информационни източници:

- Закон за висшето образование
- Закон за насърчаване на научните изследвания и иновациите
- Стратегия за развитие на висшето образование в Република България 2021 - 2030 г.
- Иновационна стратегия за интелигентна специализация 2021-2027 г.
- ПРАВИЛНИК ЗА УСТРОЙСТВОТО И ДЕЙНОСТТА НА ИУПР

Посочете изчерпателен списък на информационните източници, които са послужили за оценка на въздействията на отделните варианти и при избора на вариант за действие: регистри, бази данни, аналитични материали и др.

12. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на частичната предварителна оценка на въздействието:

Име и длъжност:

Росица Колева, директор на дирекция „Висше образование“ в Министерството на образованието и науката

Дата: 30.06.2026 г.

Подпис:

Expired certificate

X

Росица Колева
Директор на дирекция ВО
Signed by: Diana Lyubomirova Marinkova